

De till skolan i Vrigstad donerade hemmanen

V R I G S T A D S   M Å N S A G Å R D   och
H O L K A R Y D S   L I L L E G Å R D

Uppgifter angående deras tillkomsthistoria,
bestämmelser angående förvaltning och dis-
position av avkastningen

sammanställda på uppdrag av Vrigstads skolstyrelse
av RUDOLF THUNANDER
fil.mag., adjunkt

Färdigt oktober 1969

Donationerna omfattar följande tillgångar:1. Vrigstad Skolgård 4:1 (Vrigstad Månsagård)Tax.värde: 137.700:- (därav skogsvärde 89.300:-)Areal: 81.41 hektar (därav 9 åker, 0.5 tomt och trädgård, 6.5 ängs-och betesmark, 60 skogsmark och 5.41 övrig)Uppgift om skogen: omkostnadsklass 2
godhetsklass B 2
m³ skog/ha: 140 barrskog, 5 lövskog
grovskogsprocent 602. Holkaryd Lillegård 6:1:Tax. värde: 107.700:- (därav skogsvärde 70.400:-)Areal: 76.18 hektar (därav 6.30 åker, 0.7 tomt och trädgård, 6 ängs-och betesmark, 53 skogsmark och 10.18 övrig)Uppgifter om skogen: omkostnadsklass 3
godhetsklass B 2
m³ skog/ha: 135 barrskog, 5 lövskog
grovskogsprocent 603. Güldenstiernska skolfonden:

Motbok nr 872 (K 12) i Vrigstads Sparbank.

Behållning pr den 30 juni 1969 kr 2.304:54

4. Elisabet Hafströms donationsfond:

Motbok 873 (K 12) i Vrigstads Sparbank

Behållning pr den 31 december 1968 kr 1.467:67

Tillkomstshistoria.

1. Vrigstads Månsagård.

År 1648 grundade friherren till Lundholmen Göran Gyllenstierna en skola för friherrskapets barn. Som lärare anställde han en prästman och till dennes lön anslog han hemmanet Lilla Lunnaberg. (bilaga 1).

År 1666 gjorde friherren den ändringen, att hemmanet Lilla Lunnaberg utbyttes mot Vrigstads Månsagård. Detta hemman har allt sedan dess, d.v.s. i över 300 år tillhört skolan i Vrigstad.

Den reduktion, som Karl XI genomförde på 1670-talet, innebar bl.a. att alla förlänade jordar indrogs till kronan. Så skedde också med friherrskapet Lundholmen, som år 1680 fråntogs friherren och återgick till kronan. De hemman, som av friherren anslagits för särskilda ändamål, t.ex. prästgården och pedagogens hemman Vrigstads Månsagård kom härigenom i ett osäkert och oklart läge.

Genom ett kungligt brev år 1682 (bilaga 2) försäkrades emellertid av kungen, att den dåvarande pedagogen Andreas Wallander skulle åtnjuta sina rättigheter som förut så länge han levde.

När Wallander dog 1687 bekräftades på nytt (det s.k. rådsbrevet 1687, vars innehåll återges i K.A.Hultkvists anteckningar i kyrkoarkivet), att Vrigstads Månsagård skulle förbli pedagoghemman, d.v.s. pedagogien skulle bestå och hemmanet skulle svara för pedagogens avlöning. I brevet fick skolan namnet pedagogi och det föreskrevs, att pedagogen i fortsättningen skulle utses av Domkapitlet i Växjö.

Hemmanet tjänstgjorde som bostad och som avlöning åt pedagogen under hela 1700-talet och fram till 1879, då pedagogien inlemmades i det allmänna folkskoleväsendet. Från och med detta år fick församlingen rätt, att själva i laga ordning utse och anställa läraren.

2. Holkaryds Lillegård.

När Esaias Tegnér blev biskop i Växjö år 1824 hade pedagogbefattningen i Vrigstad på grund av dödsfall just blivit ledig. En av Tegnérns första ämbetsåligganden råkade därför bli att tillsätta en ny innehavare av pedagogtjänsten. Han var mycket intresserad av skolfrågor och tog nu ett personligt intresse i saken. Han besökte Vrigstad vid ett par tillfällen och kunde konstatera, att skolan inte var i det skick den borde vara. Han inriktade sig på två åtgärder: dels ett nytt skolhus, som han också lyckades få församlingen att bygga (färdigt 1826, nuvarande Stålhammarska huset), dels på att på något sätt få förstärkning av lönen till pedagogen, för att på det sättet locka bättre lärare till skolan.

Vid ett av sina besök i Vrigstad sammanträffade Tegnér med änkejägmästarinnan Elisabet Hafström på Gnillinge, då 85 år gammal och en av trakten största förmögenhetsägare. Han intresserade henne för skolans problem, och hon lovade, att se till att det blev förstärkning av pedagoglönen. Hon uppfyllde sitt löfte genom att 1825 donera ett av sina många hemman, Holkaryds Lillegård, till "Vrigstads församlings pedagogi såsom ägo och tillökning i lönen." (bilaga nr 3)

3. Güldenstiernska skolfonden

När församlingen år 1909 begärde tillstånd att få sälja byggnaderna på soldattorpet Backen, i vilket Vrigstads Månsagård hade del, föreskrevs i Kungl. brev 15 oktober 1909 (bilaga nr 7), att köpesumman skulle förvaltas som en fond med namnet "Güldenstiernska skolfonden." När sedan hela torpet såldes, föreskrevs i Kungl. brev den 21 november 1913 att även denna köpesumma skulle tillföras fonden.

4. Elisabet Hafströms donationsfond.

Denna fond har tillkommit på liknande sätt som Guldenstiernska skolfonden. År 1905 såldes soldattorpet Möcklaberg, i vilket Holkaryds Lillegård hade en andel. I Kungl. brev den 3 november 1905 (bilaga 5) föreskrev, att köpesumman, som försäljningen inbringat, skulle förvaltas i form av dne fond kallad Elisabet Hafströms donationsfond.

Fonden bör inte förväxlas med Algot Hafströms premiefond, som också förvaltas av skolstyrelsen, men som har en helt annan tillkämsthistoria.

Förvaltning

Vrigstads Månsagård

Åren 1666 - 1680 har förvaltningen skötts av friherren till Lundholmen. Från och med 1682 fram till 1879 har Vrigstads församling förvaltad hemmanet på samma sätt som prästgården. Samtliga pedagoger, som innehavt pedagogtjänsten från och med 1648 till och med 1878 har varit präster och vid sidan av tjänsten som lärare i pedagogien tjänstgjort som präster i församlingen. Många av de sista innehavarna utnämndes till pedagoger och till vice pastor i församlingen.

Efter 1879 har något annorlunda bestämmelser gällt. De återfinnas i Kungl. brev av den 24 oktober 1879 (se bilaga 4) och innebar bl.a. att utarrenderingen skulle ske "på sätt och i den ordning som för prästerliga lägenheter funnes stadgat." Från 1915 var hemmanets skog- och hagmark ställda under skogsstatens vård och förvaltning, men från och med 1927 skulle även skogen förvaltas av församlingen. (se bilaga 8)

Åren 1934 - 1952 förvaltades hemmanet av "de kommunala organ, på vilka det författningsenligt ankommer att handhava vården om folkskoleväsendet i församlingen." (bilaga 9)

Från och med 1952 och storkommunbildningen omhänderhas förvaltningen av kommunens skolstyrelse, enligt regeringsbeslut 1951. Kammarkollegiums utredning och förslag återges i bilaga nr 10.

Holkaryds Lillegård

Förvaltningen av Holkaryds Lillegård har varit ordnad på samma sätt som ovan beskrivits för Vrigstads Månsagård. De Kungl. brev, som innehåller bestämmelser angående förvaltningen och som återfinnes som bilagor nr 4, 8, 9 och 10 avser även Holkaryds Lillegård.

~~Översikt~~

Guldenstiernska skolfonden och Elisabet Hafströms donationsfond

Enligt föreskrifter i Kungl. brev 1905 och 1909 och 1913 (se bilagorna nr 5 och 7) skulle förvaltningen omhänderhas av Vrigstads församlings skolråd.

Från och med 1952 åvilar förvaltningen av fonderna kommunens skolstyrelse. (bilaga 10)

Avkastning.

Avkastningen av hemmanen, Vrigstads Månsagård såväl som Holkaryds Lillegård, har fram till 1879 uppburits av pedagogen, d.v.s. innehavaren av tjänsten som lärare vid pedagogen.

År 1879 bestämdes i Kungl. brev (bilaga 4), att avkastningen skulle tillfalla läraren. Om avkastningen inte uppgick till 500 kronor årligen skulle församlingen tillskjuta resterande belopp, och om avkastningen översteg 500 kronor skulle överskottet delas så att läraren erhöll en tredjedel och två tredjedelar användes till premier åt skolbarn.

År 1909 föreskrev i Kungl. brev, (bilaga 6) att avkastningen från hemmanen skall ingå till församlingens skolkassa, att användas till förbättrande av skolväsendet i församlingen, under villkor att skolan i Vrigstads kyrkby försattes i fullt tillfredställande skick, att minst 100 kronor årligen avsattes till premier och att läraren K.A.Hultkvist erhöll 100 kronor årligen i tilläggspension.

År 1927 föreskrevs i Kungl. brev (bilaga 8), att avkastningen skall användas till förbättrande av skolväsendet i Vrigstads församling, vilket upprepades i Kungl. brevet 1934 (bilaga 9).

År 1952 föreskrevs (bilaga 10), att avkastningen skall komma hela den nybildade storkommunen tillgodo.

Beträffande avkastningen av fonderna, Guldensstiernska skolfonden och Elisabet Hafströms donationsfond, gäller samma sak som gäller för hemmanen. Avkastningen skall ingå till skolkassan att användas till förbättring av skolväsendet i Vrigstads församling. (se bilagorna 5, 7 och 8)

Någon bestämmelse om att avkastningen av fonderna skall komma hela storkommunen tillgodo finns inte (se bilaga 10).

SAMMANFATTNING

Nu gällande bestämmelser för förvaltning och disposition av avkastningen från donationerna är följande:

A Hemmanen Vrigstads Månsagård
och Holkaryds Lillegård

Förvaltas av Vrigstads kommuns skolstyrelse.

Avkastningen skall användas att förbättra skolväsendet i kommunen. Den skall komma hela storkommunen tillgodo.

B Fonderna Guldensstiernska skolfonden
och Elisabet Hafströms donationsfond

Förvaltas av Vrigstads kommuns skolstyrelse.

Avkastningen skall användas att förbättra skolväsendet i församlingen, d.v.s. Vrigstads gamla kommun.

FÖRTECKNING över bilagorna

<u>Bilaga nr</u>		<u>sid</u>
1	Göran Gyllenstiernas donationsbrev 16 nov 1648	6
2	Karl XI:s brev ang. Vrigstads Månsgård 1682	7
3	Elisabets Hafströms donationsbrev å Holkaryds Lillegård	8
4	Kungl.brevet 24 okt 1879 ang. pedagogiens förändring till folkskola	9 - 10
5	Kungl.brevet 3 nov. 1905 ang. försäljning av grenadjertorp från Holkaryds Lillegård	11 - 12
6	Kungl.brevet 11 juni 1909 ang. disposition av avkastningen från skolhemmanen	13 - 15
7	Kungl.brevet 15 oktober 1909 ang.försäljning av soldatorp från Vrigstad Månsgård	16 - 17
8	Kungl.brevet 18 juni 1927 ang. disposition av skogsavkastningen från två donationshemman i Vrigstads sn	18 - 20
9	Kungl.brevet 26 okt. 1934 angående förvaltningen av donationshemmanen Vrigstad nr 4 Månsagård och Holkaryd nr 6 Lillegård i Vrigstads socken	21 - 22
10	Kungl.Kammarkollegiets förslag angående den framtida dispositionen av de utav enskilda donerade tillgångar den 22 maj 1951.	23 - 24

Avskrift av Göran Gyllenstiernas
donationsbrev 16 november 1648
rörande Vrigstad Månsagård

Bilaga nr 1

Jag Jöran Gyllenstierna Friherre till Lundholmen, Herre till Stäket, Björkeåund och Helleröö, gör hermedh witterligit, att efter min Sal. Herr Fader hade uti sinnet at uprätta en skoola widh Friherrskskapet Lundholmen, derutinnan de mästomkring boende kunde låta uptuchta och Informera sine barn uti de konster och öfningar, som dem på framtiden kunna wara till gagn och nytta. Men ähre desse Däddner förmedelst welb:te min k. Herr Faders hastiga frånfälle förhindrade och Intermitterade, derföre hafwer jag godt funnit och ansett, detta samma ställa i werket, och förordna wällärde Herr Joen Laurentz Wittenium att derwedh blifwa en skolemästare, och informera den ungdomen som honom kan blifwa ombetrodd, för hwilken tjenst jagh hafwer föruthan annat som till hans beställning är förordnat, undt och efterlåtitt honom ett hemman bed:t Lilla Lunnabergh att behålla och bruka fritt för wissa och owissa utskylder, så länge han vid densamma tjensten blifwer; hwarför begäres repektive Tjenstl. och wenl. af welb. Hr Landshöfdingen samt H:s Kongl. Maj:ts utskickade Krigs-Commissarier, att de wille låta samme wällärde Hr Joen de ffriheter och immuniteter åtnjuta som efter Adelige privilegier följa; Jagh förblifwer dee welb. Herrar som dess wedkommer till willig tjenst och affectation städse obligerat, Hermedh will jagh dee welb. Herrar som dess wedkommer, under Guds den högstes protection tjenstl. och wenl. will hafwa receommenderat, af Upsala den 16 November Anno 1648.

L.S. Georg Gyllenstierna

Avskrift förvaras i Kammararkivet i Stockholm som verifikation till 1650 års landsbok för Jönköpings län. Nr 560. Texten är intagen i K A Hultkvists samlingar i Vrigstads kyrkoarkiv under P II

Avskrift av Kungl. brev av den 30 april
1682 ang. Vrigstad Månsagård

Bilaga nr 2

Reduktionsjordebok 1686 för Jönköpings län.
fol 634 Vrigstads socken

Wrigstadh 1

$\frac{1}{2}$ förlänt Pedagognen dersammastädes i Lifstidh

Wår ynnest etc

Wi hafve bekommit Edert underdåniga Bref af d. 3. Aprilis sidstledne, och däruthur sedt, hwad disposition Herrskapet af Lundholmen för någre fattiges underhåld och een gammal Prästman som informerar ungdomen dersammastädes giordt hafwer; och låtom Oss i nåder wähl behaga, att både dhe 4. allmosehion uthi fattigstugan som hwardera 4. T:r Spannmål åhrligen ähre tillslagne, iemwähl Prästen wid sin paedagogie skohle niuta dheras undfångne beneficier oturberade dhe förrige af Kyrkoherberget dersammastädes och den senare frijheeten på det halfwe hemmanet han possiderar och besitter. Hwilket J stelle Eder till hörsam efterrättelse etc. Och Wij befalla etc

Carl

I ecklesiastikdepartementet utförd och
vidimerad avskrift förvaras i Vrigstaðs
kyrkoarkiv under K IV C 2

Under min 85 åriga lefnad, har ännu ingen Pedagog i Wrikstad funnits, som upfyldt ändamålet med denna välgörande inrättning. Men sedan Herr Doctorn, Biskopen & Ordensledamoten Tegnér försäkrat mig, at hädanefter skickelige och för Barna Undervisningen värksamma Lärare ofelbart skola härtil förordnas och tillsyn för deras kall ej fela: så, under glad förhoppning, och förbehåll, att Wenerandum Consistorium för en kommande framtid alltid tillsätter härstädes kunnige, nitiske och rättskaffens menn, som befrämja et så aktningsvärdt föremål, - förordnar, anslår, donnerar och skjänker jag härmedelst för evärderliga tider såsom ägo och tillökning i lönen för Wrikstads församlings Pedagogi, En fjerdedel (1/4) Holkaryd Lilla Gård af mine innom nämde församling ägande hemman. Hvilken gåfva jag med sundt förnuft och af fri vilja genom mitt namns och sigills undersättiande oåterkalleligen enligt förut til Herr Doctorn & Biskopen m.m. Tegnér gifvit löfte, i tilkallade vitnens närva~~r~~ bekräftar.

Gnillinge d. 8 Augusti 1825

Elisabet Hafström född Askerin
(sigill)

At Enkefru Jägmästarinnan Hafström född Elisabet Askerin med sundt förnuft af fri vilja ärkändt ofvanstående Gåfva til Wrikstads församlings skoleinrättning och därunder egenhändigt teknat sit namn, sådant intygas härigenom af Oss tillkallade och på en gång härvid närvarande Vitnen. Ut Supra.

Carl Edv. Falkenberg
Hofjägmästare
(sigill)

Nils And. Alin
Prost och Kyrkoherde
uti wrikstad
(sigill)

Gåvobrevet i original förvaras
i Vrigstads Kyrkoarkiv under
K IV C 3 (juni 1969)

OSCAR med Guds Nåde, Sveriges, Norges,
Götes och Wendes Konung.

Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig!

Señan Vi den 13 September 1878 bifallit af Wrigstads församling gjord underdånig ansökning att åtgärderna för återbesättande af lediga lärarebefattningen vid pedagogien i nämnda församling måtte få tillsvidare inställas i anledning af väckt fråga om att på ett tidsenligt sätt för framtiden ordna denna undervisningsanstalt, så och efter det församlingen till Eder ingifvit ett af utsedde komiterade uppgjortt och å kyrkostämman den 28 December 1878 af församlingen för dess del godkändt förslag till förändrad anordning af sagda pedagogi, samt folkskoleinspektörens yttrande deröfver inhemtats, hafven I, med öfverlämnande af de till ärendet hörande handlingar och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det afgifna förslaget, uti underdånig skrifvelse den 30 sistlidne Juli hemstält, det Oss täcktes i nåder tillåta och förordna:

att pedagogien i Wrigstad, som för närvarande underhölles genom afkastningen af donerade hemmanen $\frac{1}{2}$ mantal Wrigstads Månsagård och $\frac{1}{4}$ mantal Holkaryd Lillegård samt från statsverket utgående djeknepenningeersättning af 18 kronor, må vid utgången af nuvarande ledighet förändras till fast folkskola för Wrigstads församling med undervisningslokal i sockenhuset, åtta månaders årlig undervisningstid och af församlingen i författningssenlig ordning tillsatt lärare;

att till aflöning åt denne lärare, som skulle åtnjuta fri bostad af trenne rum med kök, källare och öfriga nödiga uthus, vedbrand och trädgård i Wrigstad Månsagård, anvisas
1:o) afkastningen af såväl Wrigstad Månsagård som Holkaryd Lillegård, hvilka båda hemman för tjugu års tid i sänder utarrenderas, på sätt och i den ordning för presterliga lägenheter finnes stadgadt,
2:o) af allmänna medel samma belopp som tillkommer lärare vid folkskola, eller 400 kronor, hvaremot djeknepenningeersättningen skulle indragas; och 3:o) af församlingen ett mot statsbidraget svarande belopp af 200 kronor, allt för år räknadt;

att derest årliga arrendeafkastningen från ofvan nämnda hemman icke skulle uppgå till sammanlagdt af församlingen beräknade 500 kronor, församlingen tillförbindes att till lärarens aflöning ytterligare tillskjuta skilnaden, hvaremot om arrendeafgifterna skulle öfverstiga 500 kronor, öfverskottet med en tredjedel tillfaller läraren och med två tredjedelar användes till premier åt deraf förtjenta barn i skolan;

att församlingen förpligtas att så ordna boningshuset i Wrigstad Månsagård, att det lemnar erforderlig bostad åt såväl läraren som hemmanets arrendator, och att för all framtid underhålla lärarens bostadslägenhet med uthus; samt slutligen

Bilaga nr 4
(forts)

att läroanstalten, för hvilken stadgandena rörande rikets folkskolor i öfrigt skola gälla, under minst 6 veckor årligen fungerar såsom fortsättningsskola i enlighet med bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 11 September 1877.

Efter det Justitie-Kanslersemetet häröfver afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, hafve Vi låtit detta ärende Oss föredragas och dervid velat i nåder tillåta att ifrågavarande läroanstalt, såsom I hemstält, må förändras till folkskola; i hvilket afseende Vi, som i fråga om understöd af allmänna medel till aflöning af läraren vid denna skola ansett hinder icke möta för Vrigstads skoldistrikt att för läraren derstädes erhålla lönetillskott under de i gällande författningar föreskrifna vilkor, funnit godt bifalla, hvad af Eder i öfrigt, på sätt ofvan förmåles, är vordet föreslaget; kommande alltså förenämnda djeknepenningesättning att till statsverket indragas, så snart ifrågavarande anordning hunnit vidtagas. Hvilket Vi Eder till kännedom och vederbörandes förständigande härigenom meddele.

Stockholms Slott den 24 Oktober 1879.

O S C A R

Carl Gustaf Malmström.

Kungl.brevet intaget i Wexiö Dom-Kapitels Cirkulär N:r 11 1879
vilket förvaras i Vrigstads kyrkoarkiv under K IV C 2 (juni 1969)
I kyrkoarkivet finns också kommitterades förslag till ordnandet
av undervisningen. Original under samma litt.

Avskrift av Kungl. brev av den
3 november 1905 ang. försäljning
av grenadjärtorp från Holkaryds
Lillegård.

Bilaga 5

OSCAR med Guds nåde etc

Vår ynnest etc

Sedan genom gåvobrev den 8 augusti 1825 jägmästaränkan
Elisabet Hafström, född Askerin, donerat 1/4 mantal Holkaryd Lille-
gården i Vrigstads socken "såsom ägo och tillökning i lönen för
församlingens pedagogi" förordnade VI genom nådigt brev den 24 ok-
tober 1879, att

(sammandrag av innehållet i Kungl. brevet den 24 okt 1879. Se
bilaga nr 4 . Avsnittet utelämnas här.)

I en till Oss ingiven ansökan har nu kyrkoherden i Vrigstads
församling A.G. Bergholtz - under åberopande att, sedan ägarna av
hemmanet 3/4 mantal Holkaryd nr 5 Skattegård till Clas Eriksson
och hans hustru Emma Andersdotter för 1650 kronor försålt sin an-
del i förra grenadiertorpet till rusthållet nr 34 Möcklaberga vid
livkompaniet av Karlskrona grenadierregemente, Vrigstads församling
å kyrkostämma den 2 januari 1904, i enlighet med av församlingens
skolråd därom uttalad mening, beslutit att till ovanbemälde köpare
för 550 kronor försälja den donationshemmanet 1/4 mantal Holkaryd
nr 6 Lillegård tillhöriga andel i samma torp, ävensom att av för-
säljningssumman skulle bildas en särskild fond, vars årliga ränta
skulle tillfalla dåvarande arrendatorn av hemmanet Holkaryd Lille-
gård under arrendetiden och därefter Vrigstads skolkassa - i under-
dånighet anhållit, det Oss täcktes medgiva försäljning av sistnämnda
del av torpet på sätt församlingen beslutit.

På grund av nådig remiss haven I uti ärendet låtit höra
Nydala och Svenarums till Vrigstads pastorat hörande församlingar
samt inhämtat underdåniga yttranden från ej mindre arrendatorn av
hemmanet Holkaryd Lillegård J.A. Svensson, kronofogden i orten och
domkapitlet i Växjö, än även Vår befallningshavande i Jönköpings
län, som därvid dels anfört, att, då den för hela torpet beräknade
köpeskillning, 2200 kronor, ansåges fullt tillräcklig, försäljningen
med hänsyn jämväl till torpets läge vore fördelaktigt för hemmanet
Holkaryd Lillegård och att ifrågasatta rusthåll, vilket sedan
flera år tillbaka varit vakant, under år 1903 satts på ständig va-
kans, dels ock hemställt, att den ifrågasatta försäljningen måtte
under vissa förbehåll få äga rum; och haven I, med överlämnande av
de till ärendet hörande handlingar, den 18 augusti 1905 i detsamma

avgivit eget underdånigt utlåtande, däruti I dels meddelat, att hemmanet 1/4 mantal Holkaryd Lillegård i 1877 års jordebok för Vrigstads socken upptoges under skatte titel, med anteckning att utgöra stam i rusthållet nr 34 vid livkompaniet av Smålands grenadierbataljon, motsvarande jämte Blekinge bataljon numera Karlskrona grenadierregemente, dels ock påpekat, att det nu ifrågavarande andel i grenadiertorpet Möckleberga ej syntes med fördel kunna utbrytas och för hemmanet Holkaryd Lillegårds räkning brukas.

Sedan jämval justitiekanslersämbetet avgivit infordrat underdånigt utlåtande, have VI låtit detta ärende ~~ess~~ föredragas och därvid i anledning av förevarande underdåniga ansökning funnit gott medgiva, att den till hemmanet Holkaryd Lillegård hörande andel uti ifrågavarande torp med åbyggnader, i den mån dessa tillhåra hemmanet, må för femhundrafemtio kronor försäljas till ovannämnda Clas Eriksson och hans hustru Emma Andersdotter, ävensom föreskriva att av köpeskillingen skall bildas en fond, benämnd Elisabet Hafströms donationsfond, som skall under försmalingens ansvar förvaltas av dess skolråd och vars ränta må av nuvarande arrendatorn av donationshemmanet under hans arrendetid uppbäras men efter arrendetidens slut skall användas i enlighet med de i nådiga brevet den 24 oktober 1879 om arrendeavkastningen av nämnda hemman givna bestämmelser. Vilket VI Eder till kännedom och vederbörandes förstän- digande härigenom meddele jämte det skrivelse i ämnet avgår till justitiekanslersämbetet.

Stockholms slott den 3 november 1905.

OSCAR

H.L. Hammarskjöld

Avskrift av detta brev, utförd och vidimerad i Kungl.Kamrerkollegium förvaras i Vrigstads Kyrkoarkiv under K IV C 3

Avskrift av Kungl. brev av den
11 juni 1909 ang. disposition
av avkastningen från skolhemma-
nen.

Bilaga 6

GUSTAF med Guds nåde etc.

Vår ynnest etc.

Genom gåvobrev den 16 november 1648 och den 1 augusti 1658 donerade friherre Georg Gùldenstierna gården Lunnabergh till skolmästaren vid skolan under friherrskapet Lundholmen, men enligt skrivelse den 10 april 1666 utbytte friherre Gùldenstierna denna gård mot halva skattehemmanet Vrigstad. Denna donation bekräftades av konung Carl XI, som i brev den 30 april 1682 förklarade, att "pres-ten med sin pedagogi skulle njuta deres undfångne beneficier oturberade." Genom gåvobrev den 8 augusti 1825 donerade Elisabeth Hafström, född Askerin, 1/4 mantal Holkaryd Lillegård "såsom ego och tillökning i lönen för Vrigstad församlings pedagogi."

Efter därom gjord underdånig framställning förordnade Kungl. Maj:st genom nådigt brev den 24 oktober 1879, att pedagogien i Vrigstad, som för det dåvarande underhölles genom avkastningen av de donerade hemmanen etc etc etc

(här följer ett sammandrag av innehållet i Kungl. brevet av den 24 oktober 1879. Se bilaga nr 4 . Avsnittet utelämnas.)

Hos Oss har nu Vrigstads församling i underdånighet anhållit, att, med ändring av bestämmelserna i nådiga brevet av den 24 oktober 1879, Vi måtte medgiva, att efter den nuvarande lärarens nära förestående avgång lönen till läraren finge utgå enligt de för folkskol-lärares avlöning gällande författningar med rätt för församlingen att såsom hittills åtnjuta statsbidrag samt årliga arrendet av skolhemmanen Vrigstad Månsagård och Holkaryd Lillegård ingå till församlingens skolkassa att användas till förbättrande av skolväsen-det i församlingen.

Till stöd för denna ansökning har åberopats: under tiden efter det nådiga brevet den 24 oktober 1879 utfärdades, hade vid fasta folkskolan i Vrigstad anställts en biträdande lärarinna och vid församlingens småskola ytterligare en småskollärarinna, vilket betingat en ökning i utgifter, som överstege arrendet för skolhemmanen. Vid en så väl ordnad och belägen folkskola som den ifrågava-rande, vore det icke svårt att erhålla en fullt kompetent lärare för den i gällande författningar föreskrivna lön, vilken efter år 1879 ökats så väsentligt, att ökningen motsvarade arrendet för skolhemmanen. Skolväsendet vid kyrkan, varest finnes fast folkskola med en lärare och en lärarinna samt fast småskola med två lärarinnor

vore visserligen väl ordnat, men ute i socknen, där det endast funnes en flyttande folkskola och småskola samt en mindra folkskola, förestode en omorganisation av skolväsendet och uppförandet av nya skolhus. Församlingen tålde icke vid förökade utgifter för skolväsendet, enär utskylderna till detta belöpte sig för år 1908 till 34 öre och för år 1909 till 36 öre för kyrk och tillsammans med utskylderna till kyrka och kommun till inemot en krona för kyrk.

I en till Oss ingiven skrift har därjämte läraren vid ifrågavarande folkskola K.A. Hultkvist i underdånighet anhållit, att, därest församlingens framställning bifölles, honom måtte av arrendemedlen för skolhemmanen tillerkännas ett belopp av 250 kronor årligen såsom fyllnadspension till den pension Hultkvist vid avskedstagandet erhöle från folkskollärarnas pensionsinrättning.

Över dessa framställningar har domkapitlet i Växjö, efter vederbörande folkskoleinspektörs hörande avgivit infordrade underdåniga utlåtanden dels den 25 november 1908, dels ock, sedan justitiekanslersämbetet på grund av nådig remiss den 10 februari 1909 yttrat sig i ärendet, den 14 april 1909, varefter Ni, som inhämtat församlingens yttrande i ämnet, den 7 maj 1909 avgivit infordrat underdånigt utlåtande; och har församlingen därjämte inkommit med påminnelser.

Justitiekanslersämbetet har för sin del icke funnit annat att erinra mot församlingens underdåniga framställning än att, enär en del av skolhemmanens avkastning hittills använts till premier åt därav förtjänta barn, det syntes ämbetet, att vid nådigt bifall till framställningen borde föreskrivas att för samma ändamål fortfarande skulle av årliga arråndet för skolhemmanen användas viss del, som tills vidare lämpligen torde kunna bestämmas till 100 à 150 kronor årligen.

Vad Hultkvists ansökning angär har justitiekanslersämbetet erinrat, att på grund av 1906 års kungörelse i ämnet delaktighetsbeloppet i pensionsinrättningen för hans tjänst blivit förhöjt och att det numera utgjorde 1.350 kronor, varav Hultkvist författningsenligt ägde uppbära 3/4 i pension. Vid sådant förhållande syntes det ämbetet knappast föreligga tillräckliga skäl för bifall till framställningen. Om emellertid Vi med hänsyn till dels Hultkvists långvariga och väl vitsordade tjänstgöring och dels därtill, att på grund av donationen med ifrågavarande lärartjänst varit förenad högre lön än med andra enahanda tjänster och att av sådan anledning det kunde ifrågasättas, att även pensionen för tjänstens innehavare

borde bliva lägre än för innehavare av andra sådana tjänster, skulle finna framställningen förtjäna avseende, syntes dock den ifrågasatta ~~yrande~~ fyllnadspensionen ur skolehemmanens avkastning kunna bestämmas till något belopp lägre än det föreslagna eller till 150 à 200 kronor årligen.

Församlingen har i sitt till Eder infordrade yttrande anfört, att församlingen icke tänkt sig annat, än att en del av arrendemedlen skulle såsom hittills avsättas såsom premier, dock ej högre belopp än 100 kronor, ävensom meddelat, att församlingen å kyrkostämman den 11 mars 1909 beslutit tilldela Hultkvist en tilläggs-pension å 100 kronor, för så vitt församlingens underdåniga ansökning om fri dispositionsrätt till skolhemmanens avkastning bifölles.

Vid föredragning av detta ärende hava Vi funnit för gott medgiva

dels att lönen till den vid Vrigstads församlings fasta folkskola anställda läraren må utgå enligt de för folkskollärares avlöning gällande författningar med rätt för församlingen att såsom hittills för ifrågavarande tjänst åtnjuta statsbidrag,

dels ock att årliga arrendet av skolhemmanen Vrigstad Månsagård och Holkaryd Lillegård må ingå till församlingens skolkassa att användas till förbättrande av skolväsendet i församlingen, dock under villkor att skolan i Vrigstads kyrkby försättes i fullt tillfredställande skick, att av ovannämnda hemmans avkastning årligen avsättes ett belopp av minst etthundra kronor till premier åt därav förtjänta skolbarn, samt att läraren Hultkvist, efter erhållet avsked, av församlingen tilldelas en tilläggs-pension av etthundra kronor årligen.

Detta meddela Vi Eder för kännedom och vederbörandes under-rättande.

Stockholms slott den 11 juni 1909.

G U S T A F

P.E. Lindström.

En avskrift av detta brev, utförd och vidimerad i Jönköping i landskontoret förvaras i Vrigstads kyrkoarkiv under K IV C 2 (juni 1969)

Avskrift av Kungl. brev av
den 28 oktober 1909 ang. försäljning av soldattorp från Vrigstad Månsagård.

Bilaga 7

GUSTAF med Guds nåde etc

Vår ynnest etc

Sedan bonings- och ladugårdshusen å soldattorpet Backen förnumera vakanta roten Nr 6 vid Västra härads kompani av Jönköpings regemente blivit försälda och den andel i försäljningssumman, som belöpte å det i nämnda rote roterade, av friherre Georg Guldensteierna till skolväsendet i Vrigstads församling donerade hemmanet $\frac{1}{2}$ mantal kronor Vrigstad Månsagård nr 4 i Vrigstads socken, blivit i sparbank insatt i avvaktan på vederbörligt förordnande om medlens användning, har Vrigstads församling hos Oss i underdånighet anhållit, att den skedda försäljningen i vad den rör donationshemmanets andel i de försälda byggnaderna måtte av Oss stadfästas samt hemmanets andel, 140 kronor, i försäljningsbeloppet måtte få användas till uppförande av en utav synerätt föreskriven brygghusbyggnad å hemmanet.

Efter härå erhållen nådig remiss har vårt och rikets kammarkollegium i ärendet låtit höra hemmanets arrendator folkskolläraren i Vrigstad K.A. Hultkvist, ävensom inhämtat underdåniga utlåtanden av domkapitlet i Växjö och av Eder, dagtecknade respektive den 14 april och den 14 maj 1909, samt för egen del yttrat sig i skrivelse den 29 juni 1909.

Domkapitlet har i sitt underdåniga yttrande anfört följande: då av handlingarna framginge att ifrågavarande byggnader icke vidare vore för torpet erforderliga ansåge sig domkapitlet böra tillstyrka ansöknings i vad den anginge nådig stadfästelse å byggnadernas försäljning. Vad åter vidkomme försäljningsmedlens föreslagna användning framginge av protokoll den 24 augusti 1908 vid förrättad av- och tillträdessyn å nämnda donationshemman, att boställets arrendator av synerätten tillgodoräknats tre byggnadsår för uppförandet av omförmälda brygghus, vartill rätten dessutom anvisat virke från ett nedrivet fähus från torpet Torsdal. Under sådana förhållanden syntes det icke rimligt att låta arrendatorn av hemmanet disponera ifrågavarande försäljningsmedel för fullgörande av honom lagligen åliggande byggnadsskyldigheten vid bostället. Enligt domkapitlets uppfattning borde dessa medel fasthellre besparas och av skolrådet i församlingen förvaltas och förräntas samt inflytande räntemedel användas på samma sätt, som genom nådigt brev av den 24 oktober 1879 föreskrivits beträffande donationshemmanets avkastning i allmänhet.

Justitiekanslersämbetet har i infortrat underdånigt utlåtande den 6 oktober 1909 bland annat erinrat, hurusom VI, med ändring av de förut jämlikt nådiga brevet den 24 oktober 1879 beträffande ifrågasvarande donation gällande bestämmelser, genom nådigt brev den 11 juni 1909 föreskrivit, att, vid skolläraren Hultkvists avgång från skollärarsysslan, årliga arrendet för ovannämnda donationshemman skulle ingå till Vrigstads församlings skolkassa att användas till förbättrande av skolväsendet i församlingen, under villkor bland andra att av hemmanets avkastning årligen avsättes visst belopp till premier åt därav förtjänta ^{skol-}barn.

Vid föredragning av detta ärende hava VI funnit gott i nåder godkänna försäljningen av åbyggnaderna till i frågavarande soldattorp Backen i vad den rör donationshemmanet $\frac{1}{2}$ mantal Vrigstad Månsagårds andel i samma byggnader, ävensom föreskriva, att hemmanets andel i köpeskillingen jämte därå upplupen ränta skall överlämnas till Vrigstads församlings skolråd att under i lag stadgat ansvar tills vidare förvaltas såsom en särskild fond under benämning "Güldenstiernska skolfonden"; att årliga räntan å denna fond skall för tiden intill Hultkvists avgång från skolläraretjänsten läggas till kapitalet och att därefter räntan å det sålunda bildade kapitalet skall ingå till församlingens skolkassa att användas i enlighet med de om arrendet av hemmanet i nådiga brevet den 11 juni 1909 givna bestämmelser. Detta meddela VI Eder för kännedom och vederbörandes underrättande.

Stockholms slott den 15 oktober 1909

GUSTAF

P.E. Lindström

avskrift av Kungl.brevet, utförd och
vidimerad i landskontoret Jönköping
förvaras i Vrigstads kyrkoarkiv under
K IV C 2

Till Länstyrelsen i Jönköping.

Genom gåvobrev den 16 november 1648 och den 1 augusti 1658 donerade friherre Georg Gùldenstierna gården Lunnabergh till skolmästaren vid skolan under friherrskapet Lundholmen, men enligt Gùldenstiernas skrivelse den 10 april 1666 utbyttes denna gård mot halva skattehemmanet Vrigstad. Denna donation bekräftades av konung Carl XI, vilken i brev av den 30 april 1682 förklarade, att "presten vid sin pedagogi skulle njuta deras undfångne beneficier oturberade." Genom gåvobrev den 8 augusti 1825 donerade Elisabeth Hafström, född Askerin, 1/4 mantal Holkaryd Lillegård "såsom ego och tillökning i lönen för Vrigstads församlings pedagogi."

Genom nådigt brev den 24 oktober 1879 förordnades

- - - - - se bilaga nr 4 - - - - -

Genom nådigt brev den 11 juni 1909 medgavs

----- - - - se bilaga nr 6 - - -

Beträffande ifågavarande hemman tillhöriga andelar i soldattorp förordnades dels genom nådigt brev den 3 november 1905, att den hemmanet Holkaryd Lillegård tillhöriga andel i ett soldattorp med åbyggnader, i den mån dessa tillhörde hemmanet, finge försäljas, samt att av köpeskillingen skulle bildas en fond, benämnd Elisabeth Hafströms donationsfond, som skulle under församlingens ansvar förvaltas av dess skoloråd och vars ränta finge av dåvarande arrendatorn av donationshemmanet under hans arrendetid uppbäras men skulle efter arrendetidens slut användas i enlighet med de i förberörda nådiga brev den 24 oktober 1879 om arrendeavkastningen av nämnda hemman givna bestämmelser, dels genom nådigt brev den 15 oktober 1909 att den donationshemmanet Vrigstad Månsagård tillhörande andel i byggnader å ett soldattorp finge försäljas, samt att köpeskillingen jämte därå upplupen ränta skulle överlämnas till Vrigstads församlings skoloråd att under i lag stadgat ansvar tills vidare förvaltas såsom en särskild fond under benämning "Gùldenstiernska skolfonden", att årligen räntan å denna fond skulle för tiden intill dåvarande skollärarens avgång från skollärartjänsten läggas till kapitalet och att därefter räntan å det sålunda bildade kapitalet skulle ingå till församlingens skolkassa att användas i enlighet med de om arrendet av hemmanet i förberörda nådiga brev den 11 juni 1909 givna bestämmelser, dels ock genom nådigt brev den 21 november 1913, att den donationshemmanet Vrigstad Månsagård tillhörande andel i sistberörda

torp finge försäljas, under villkor att köpeskillingen lades till Guldenstiernska skolfonden med iakttagande att räntan å den sålunda tillökade fonden i dess helhet skulle ingå till Vrigstads församlings skolkassa att användas i enlighet med de om arrendet av hemmanet i förberörda nådiga brev den 11 juni 1909 givna bestämmelser.

I underdånig skrivelse den 11 maj 1926 har nu domänstyrelsen anfört i huvudsak följande. Båda ifrågavarande hemman vore av vederbörande länstyrelse utarrenderade, hemmanet Vrigstad Månsagård för tiden den 1 maj 1915 - den 14 mars 1935 och hemmanet Holkaryd Lillegård för tiden den 1 maj 1922 - den 14 mars 1942, och hade därvid båda hemmanens skogs- och hagmark, ställts under skogsstatens vård och förvaltning. Enligt för tiden den 1 maj 1924 - den 13 mars 1944 fastställd skogshushållningsplan för hemmanet Vrigstad Månsagård hade årliga virkesavkastningen beräknats till 68 kubikmeter, varjämte från impediment och inägoområden ansetts kunna uttagas 54 kubikmeter under indelningsperioden. Årliga virkesavkastningen vid hemmanet Holkaryd Lillegård hade enligt för tiden den 1 maj 1922 - den 13 mars 1942 fastställd skogshushållningsplan beräknats till 96 kubikmeter, varjämte från impedimenten beräknats kunna uttagas 67 kubikmeter under indelningsperioden. Sedan genom försäljning år 1924 av ordinarie virkesavkastningen för tiden den 1 maj 1922 - den 14 mars 1924 från Holkaryd Lillegård influtit ett belopp av 1.965 kronor, hade Vrigstads skolråd hos domänstyrelsen anhållit om utbekommande av nettobehållningen av försäljningen. Styrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t täcktes förklara, att behållna skogsförsäljningsmedel vid donationshemmanen Vrigstad Månsagård och Holkaryd Lillegård skulle i likhet med arrendemedlen från hemmanen ingå till Vrigstads församlings skolkassa att användas till förbättrande av skolväsendet i församlingen.

Härjämte har församlingen, som biträtt domänstyrelsens hemställan, anhållit, att, därest berörda hemställan icke vunne bifall, Kungl. Maj:t måtte medgiva, att redan influtna skogsförsäljningsmedel från hemmanen finge ingå till skolkassan, samt att till samma kassa måtte ytterligare från och med år 1927 för minst tio år framåt få ingå genom skogsförsäljning från hemmanen inflytande medel att användas till blivande skolhusbygge.

I ärendet hava yttranden avgivits av vederbörande kontraktsprost samt den 18 augusti 1926 av domkapitlet i Växjö, den 26 augusti 1926 av länstyrelsen i Jönköping, den 21 september 1926 av kammarkollegium, den 10 mars 1927 av skolöverstyrelsen och den 28 mars 1927 av justitiekanslersämbetet.

Kungl. Maj:t medgiver, att behållna skogsförsäljningsmedel vid ifrågavarande båda hemman må tills vidare ingå till församlingens skolkassa att användas till förbättrande av skolväsendet i församlingen.

Tillika föreskriver Kungl.Maj:t, med ändring därutinnan av nådiga brevet den 3 november 1905, att räntan av Elisabeth Hafströms donationsfond skall ingå till församlingens skolkassa för att användas i enlighet med de om arrendet av hemmanet Holkaryd Lillegård i nådiga brevet den 11 juni 1909 givna bestämmelserna.

Detta får jag på nådig befallning meddela länstyrelsen för vederbörandes underrättande.

Stockholm den 18 juni 1927.

N.J.F. Almkvist /Nils Löwbeer

Avskrift utförd och vidimerad i
länstyrelsen i Jönköping förvaras
i Vrigstads kyrkoarkiv under
K IV C 2

Avskrift av Kungl. brev av den
26 oktober 1934 ang. förvaltningen
av donationshemmanen Vrigstad nr 4
Månsagård och Holkaryd nr 6 Lillegård
i Vrigstads socken.

Bilaga 9

Till länstyrelsen i Jönköping.

Genom gåvobrev den 16 november 1648 och den 1 augusti 1658 donerade friherre Goerg Gùldenstierna gården Lunnaberg till skolmästaren vid skolan under friherrskapet Lundholmen, men enligt Gùldenstier- nas skrivelse den 10 april 1666 utbyttes denna gård mot halva skatte- hemmanet Vrigstad. Denna donation bekräftades av konung Carl XI, vil- ken i brev den 30 april 1682 förklarade, att "presten med sin peda- gogi skulle njuta deras undfångne beneficier oturberade." Genom gåvo- brev den 8 augusti 1825 donerade Elisabeth Hafström, född Askerin, 1/4 mantal Holkaryd Lillegård "såsom ego och tillökning i lönen för Vrigstad församlings pedagogi."

Genom nådigt brev den 24 oktober 1879 förordnades, bland annat, att

(Sammandrag av innehållet i Kungl. brevet 24 okt 1879. Se bilaga nr 4 . Utelämnas här.)

Genom nådigt brev den 11 juni 1909 medgavs, att årliga arrendet av skolhemmanen Vrigstad Månsagård och Holkaryd Lillegård finge under vissa villkor ingå till församlingens skolkassa att användas till för- bättrande av skolväsendet i församlingen, och genom beslut den 18 juni 1927 med Kungl. Maj:t ytterligare, att behållna skogsförsäljnings- medel vid ifrågavarande hemman finge tills vidare för enahanda ända- mål ingå till skolkassan.

Vid utarrendering genom länstyrelsens i Jönköping försorg av hemmanet Vrigstad Månsagård för tiden 1 maj 1915 - den 14 mars 1935 och hemmanet Holkaryd Lillegård för tiden 1 maj 1922 - den 14 mars 1942 ställdes nämnda hemmans skogs- och hagmark under skogsstatens vård och förvaltning.

Hos Kungl. Maj:t har nu Vrigstads församling anhållit, att få omhändervärd och förvalta ifrågavarande hemman jämväl med avseende å hemmanen tillhörande skogs- och hagmark, vilken förvaltning under en följd av år omhänderhaft av domänstyrelsen.

I ärendet hava yttranden avgivits av vederbörande folkskolein- soektör, jägmästare, överjägmästare och pastorat ävensom den 24 maj 1933 och den 19 september 1934 av domkapitlet i Växjö, den 29 maj 1933 av länstyrelsen, den 16 november 1933 av skolöverstyrelsen, den 7 decem- ber 1933 av domänstyrelsen och den 16 mars 1934 av kammarkollegiet.

Kungl. Maj:t förordnar, att förvaltningen av ifrågavarande

hemman med tillhörande skogs- och hagmark skall från och med den 1 januari 1935 omhänderhavas av de kommunala organ, på vilka det författningsenligt ankommer att handhava vården om folkskoleväsendet i Vrigstads skoldistrikt; skolande i fråga om dispositionen av avkastningen från hemmanen tills vidare och till dess annorlunda kan varda i vederbörlig ordning bestämt, iakttagas föreskrifterna i nämnda breven den 11 juni 1909 och den 18 juni 1927.

Detta får jag, på nådigste befallning, meddela länsstyrelsen till efterrättelse och för vederbörandes underrättande.

Stockholm den 26 oktober 1934.

Arthur Engberg

/Georg Z. Topelius

Ecklesiastikdepartementet
B.D. 471 - 30; ~~1935~~ 1934

Avskrift utförd och vidiemrad
i länsstyrelsen i Jönköping
förvaras i Vrigstads Kyrkoarkiv
under K IV C 2

Avskrift av Kungl. Kammarkollegiets förslag angående den framtida dispositionen av de utav enskilda donerade tillgångar den 22 maj 1951.

Bilaga nr 10

-----

28. Vrigstads nybildade kommun

(Hylletofta + Svenarums + Vrigstads + Nydala nuvarande landskommuner)
Hylletofta delkommun saknar egna donationer.

Samarbetsdelegerade hava uttalat:

"Angående den framtida dispositionen och förvaltningen av de donationer, som tillhöra delkommunerna inom Vrigstads storkommun ansågs, att man i första hand måste taga hänsyn till donators vilja och att donationerna sålunda genomgående förbehållas den ursprungliga kommunens område. Att de förvaltande organen bliva folkskolestyrelsen och kommunalnämnden efter donationernas karaktär. Att förvaltningen i övrigt överflyttas på motsvarande organ i den nya kommunen. Vid behandling av ärenden rörande fonden skall det förvaltande organet förstärkas med två personer, vilka utses av kommunens beslutande organ, från den kommundel, som donationen avser."

Samarbetsdelegerades förslag har biträtts av delkommunerna.

Länstyrelsen har föreslagit dels att "Vrigstads sockens krigsmanskassa" samt "Donerade fastigheterna $\frac{1}{2}$ mantal Wrigstad Månsagård och $\frac{1}{4}$ mantal Holkaryds Lillegård", båda donationerna inom Vrigstads delkommun, skulle överlämnas till den nybildade storkommunen att förvaltas av kommunalnämnden eller särskilt tillsatt organ respektive folkskolestyrelsen och disponeras inom storkommunen för kommunalt ändamål respektive skoländamål, dels ock att avkastningen av delkommunernas övriga donationer skulle förbehållas repektive delkommuner.

Kammarkollegiet.

Kollegiet har icke något att erinra emot länstyrelsens förslag att "Vrigstads sockens krigsmanskassa" samt "Donerade fastigheterna $\frac{1}{2}$ mantal Wrigstad Månsagård och $\frac{1}{4}$ mantal Holkaryds Lillegård" båda donationerna inom Vrigstads delkommun kommer hela den nybildade storkommunen tillgodo, varom särskilda föreskrifter, på sätt nedan föreslås, torde böra meddelas.

I övrigt förordar kollegiet, att delkommunernas donationer överlämnas till den nybildade storkommunen att förvaltas och disponeras i enlighet med donationsbestämmelserna eller, där urkund saknas, på sätt hittills tillämpats.
